
2

Herdenking naar aanleiding van de ramp in Sulawesi

Aan de orde is de herdenking naar aanleiding van de ramp in Sulawesi.

De voorzitter:

Ik open de vergadering van dinsdag 2 oktober 2018. Aan de orde is de herdenking van de ramp in Sulawesi. Ik heet de minister-president van harte welkom. Ik verzoek iedereen in de zaal en op de publieke tribune om, voor zover dat mogelijk is, te gaan staan.

Vrijdag bereikten ons de eerste berichten over de aardbeving en de daarop volgende tsunami: een dubbele natuur-ramp op het Indonesische eiland Sulawesi. In de dagen daarna hoorden we over de stijgende aantallen doden en de enorme geleden schade. Huizen, winkels en auto's werden gegrepen en verwoest door golven van wel drie meter hoog. Wegen en bruggen zijn vernield, bomen ontworteld. Terwijl berichten over steeds meer slachtoffers, doden en gewonden, ons bereiken, zijn er nog steeds gebieden waar de hulpverlening niet op gang is gekomen vanwege vernielde toegangswegen.

Meer indruk nog dan de feitelijke gegevens maakten de beelden, verhalen en geluiden die bij ons zijn binnengekomen. Uitgestrekte vlaktes vol puin tegen het decor van groene bomen. De in paniek schreeuwende man die mensen probeert te waarschuwen als de tsunami nadert. 34 dode kinderen die onder het puin werden gevonden. Ze waren met elkaar op kamp. Dit soort beelden maken het verdriet, de angst, de paniek, het leed zo tastbaar. Ook voor ons.

Ons hart is bij de mensen uit Sulawesi, angstig of in shock. Mensen die vanwege de verwoesting en naschokken niet thuis kunnen zijn, maar in tenten of tussen puin leven. Die familieleden of vrienden hebben verloren, of in angst zitten vanwege vermiste verwanten. Die door de ramp geen toegang hebben tot voldoende eten en schoon drinkwater. En ons hart is bij de reddingswerkers die onder die moeilijke omstandigheden keihard werken om zo veel mogelijk mensen te redden, die doden zo snel mogelijk proberen te bergen en die zich inzetten voor de geestelijke en lichamelijke gezondheid van eenieder die getroffen is door de alles vernietigende kracht.

Het zal een onmenselijke veerkracht van Indonesië vragen om deze ramp verder het hoofd te bieden en te verwerken. We wensen de mensen in Indonesië veel kracht en sterkte toe.

Dan geef ik nu het woord aan de minister-president.

Minister Rutte:

Mevrouw de voorzitter. Soms gaat de vernietigende kracht van de natuur ons voorstellingsvermogen bijna te boven. Zoals vorige week vrijdag en de dagen erna. We zien de beelden uit Indonesië en we registeren de berichten, maar het is nauwelijks te bevatten door welke enorme ramp Sulawesi is getroffen. Eerst een zware aardbeving, gevolgd door die metershoge, alles verzwelgende vloedgolf en

daarna de ongelofelijke ravage, de chaos en de vernieling. De ontredde en het ongelooft op de gezichten van de mensen, die vaak alles kwijt zijn. Beelden van complete verslagenheid en radeloosheid. En de stroom berichten over alsmaar oplopende aantallen slachtoffers, waarvan we helaas moeten aannemen dat we die nog enige tijd zullen horen.

Tegen zo veel natuurgeweld staan wij mensen machteloos. Wat we wel kunnen doen, is onze hulp aanbieden in een situatie waarin plotseling gebrek is aan alles. Aan schoon drinkwater, een droge slaapplek, kleding: de meest elementaire zaken. Daar kunnen we wel iets in betekenen, ook vanuit ons land. En dat willen we ook doen. Via onze ambassade in Jakarta, door als kabinet noodhulp via het Rode Kruis mogelijk te maken. Maar ook als samenleving, door het Rode Kruis te helpen om te helpen. Want de mensen daar hebben die hulp heel, heel hard nodig.

Mevrouw de voorzitter. Eerder heeft de koning namens de Nederlandse regering onze condoleances overgebracht aan president Widodo en de bevolking van Indonesië. Vandaag herdenken wij de slachtoffers. We leven mee met hun families en andere nabestaanden, en we denken aan alle mensen die door deze ramp van huis en haard zijn verdreven en die een nieuw bestaan moeten opbouwen.

U zei het ook al: de nasleep van deze ramp zal lang en zwaar zijn. We kunnen ons nauwelijks een voorstelling maken van hoe moeilijk het is om onder deze omstandigheden het leven weer op te pakken. Daar is nu eerst troost en hulp voor nodig. En meteen daarna moed en kracht. Precies dat wensen wij alle getroffen en toe.

De voorzitter:

Ik verzoek iedereen in de zaal een moment van stilte in acht te nemen.

(De aanwezigen nemen enkele ogenblikken stilte in acht.)

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.